

## Kriza ogroža britanski imperij - Predlogi na konferenci

Angleška krona izgubila vsled kraljeve afere dosti na svojem prestižu. — Nevarnost obstoja, da prično dominijoni izstopati iz britanskega imperija. — Mrs. Simpson se odpovedala kralju. — Dolga konferenca med kraljem in Baldwinom.

London, Anglija. — Kraljeva afera z Mrs. Simpson ni globoko pretresla samo Anglije same, marveč našla je globok odmev tudi širom celega obsežnega britanskega imperija, in stvar zavzema že naravnost grozeče oblike. Kakor znano, ima Anglija svoje dominijone in kolonije po vseh delih sveta in Anglež s ponosom povdarja, da v njegovem cesarstvu sonce nikdar ne zaide. Med glavnimi britanskimi posestmi so Kanada, Avstralija, Nova Zelandija in Južna Afrika. Ti imajo naslov dominijonov, toda poleg teh je pa še število raznih kolonij na vseh kontinentih.

Dominijoni so takorekoč neodvisne države, kajti imajo svojo lastno samoupravo, in angleška krona je skoraj edina zveza med njimi, ki jih drži. Lahko si je torej predstavljati, kakle usodne posledice utegnejo priti za imperij, ako izgubi ta simbol, ki jih veže med seboj, svoj vpliv in prestiž; nič nepričakovane bi ne bilo, ako bi pričeli dominijoni izstopati iz te zveze.

In krona je v sedanjih aferi že izgubila dosti na svojem prestižu. Za Angleža je bil kralj doslej nekaka nedotakljiva osebnost, ki sicer v upravljanju države nima dosti pravic, pač pa je nekako utelešenje abstraktnega pojma države. In zdaj je ta vzvišena osebnost postala predmet javne kritike in robotih dovtipov! Tudi, če se sedanja kriza ugodno reši in ostane kralj na prestolu, ne bo za Angleža pomenil več tega kakor doslej.

Kakor obstoja upanje, se utegne kriza v resnici ugodno rešiti, namreč, na ta način, da ne bo prišlo do ženitve med kraljem in Mrs. Simpson. K temu je veliko pripomogla Mrs. Simpson sama, ko je podala izjavo, da se odpoveduje kralju, rekoč, da "se želi izogniti vsakemu dejanju, ki bi škodovalo veličanstvu ali prestolu." In dalje je dejala, da "se odtegne iz cele zadeve, ako se bo na ta način rešil problem."

Splošno se je smatral zadnji turek kot odločilni dan, dasi je v uradnih krogih vladala glede cele zadeve stroga molčečnost. Pozornost pa je vzbudilo zlasti to, ker se je min. predsednik Baldwin odpeljal na večerjo h kralju na njegov samotni podeželski grad Fort Belvedere. Tamkaj je ostal cele štiri ure. Pri kralju sta bila istočasno na obisku tudi njegova mlajša brata, vojvoda, ki bi nasledoval Edvardu na prestolu, ako bi ta odstopil, in kentski vojvoda. Baldwin ni o razgovoru podal nobene izjave, pač pa je za sredo jutraj sklical sejo vladnega kabineta in isti dan nato je imel razložiti položaj pred nižjo zbornico parlamenta.

### SOVJETI OBOŽUJEJO UPORNIKE

Moskva, Rusija. — Kakor se glasi uradno vladno poročilo, so španski uporniki tekom zadnjih nekaj dni ustavili

### KOČLJIVO STAJE FRANCIE

Komunisti delajo preglavice ljudske fronti.

Pariz, Francija. — Zadnje dni je prišlo skoraj do padca vlade min. predsednika Bluma in tudi do razpada radikalne ljudske fronte, iz katere je vlada sestavljena. Komunisti so namreč odrekli s svojimi 72 glasovi v parlamentu zaupnico vladi; niso oddali svojih glasov proti njej, marveč enostavno glasovali niso. Zgodilo pa se je pri tem nekaj skoraj nepričakovane, namreč, da so desničarski poslanci oddali svoje glasove za vlado in jo s tem rešili pred padcem. Pri vsej zadevi je šlo za to, ali naj Francija podpira špansko vlado, ali naj se v naprej ostane nevtralna; komunisti so zahtevali, da se pošlje pomoč, toda so propadli, vsaj začasno.

### ZENITEV DIPLOMATOV S TUJEZEMCI POUVEDANA

Washington, D. C. — Zadnje dni je stopila v veljavo predsednikova odredba, po kateri je prepovedano ameriškega diplomata s seboj v inozemskih državah, da bi se poročilo z osebami tujezemskih narodnosti; ako se kljub odredbi odločijo za tako ženitev, morajo resignirati s svojega mesta. Povod za to odredbo je dal bržkone predvsem ameriški poslanik Bullitt, ki je zdaj v Franciji, a je bil prej v Rusiji. Pripovedal je namreč, da se mu je neki banket ameriškega diplomatskega osobja v Moskvi zdel kot prava liga narodov; osebje je bilo namreč poročeno z osebami vseh mogočih narodnosti. Iz tega izvira nevarnost, da se lahko izdajo kake diplomatske skrivnosti.

### PARADE OB SPREJETJU USTAVE

Moskva, Rusija. — Množica, ki je šela kakor se računa, do dveh milijonov oseb, je preteklo nedeljo paradirala po tukajšnjih ulicah v proslavo nove sovjetske ustave; podobne proslave so se vršile istočasno po skoraj vseh mestih široke sovjetske unije. Nova ustava je bila končno odobrena preteklo soboto od sovjetskega kongresa, na kar se pričela javno čitati po vsej državi v 60 različnih jezikih

ob španskem obrežju, ali skušali ustaviti sedem sovjetskih tovornih ladij. Med temi je ena, ki se je vračala domov potem, ko je v francoskem Moroku odložila les, ki ga je pripeljala tja iz Rusije. Sovjetsko časopisje žigosa upornike, da so v svojem počenjanju podobni morskim roparjem.

### PRAVICA DO DELA

Ta pravica enaka pravici do privatne lastnine.

Chicago, Ill. — Tukajšnji direktor federalnih posredovalnic za službe, W. Burr, je pretekli ponedeljek pri nekem banketu izrazil mnenje, ki je zlasti za sedanjí čas primerno. Naglašal je namreč, da stoji pravica do dela danes na isti stopnji s pravico do privatne lastnine. Zakoni o privatni lastni so stopili v veljavo tedaj, ko je dobivalo ljudstvo ledine dohodka za svoje življenje iz privatne lastnine. Zdaj pa dobiva večina odraslega ljudstva potrebne dohodka iz dela za druge in je torej njih neovrgljiva pravica, da se jim nudi delo.

### 15 LET STARA OPERNA PEVKA

Chicago, Ill. — Posetniki opere so imeli preteklo nedeljo priliko, prisostvovati naravnost čudovitemu prizoru. V operi "La Boheme" je namreč v glavni vlogi kot Mimi nastopila deklica, ki je stara komaj 15 let, a je izpeljala težko vlogo tako sijajno, da so se gledalci naravnost divili. Ta nenavadni otrok je Betty Jane Schultz, katere družina živi v Chicagu na južni strani mesta. Dasi je njen glas že zdaj dozorel, se ji napoveduje, da bo čez nekaj let postala neprekosljiva umetnica.

### PRVO ZIMSKO VREME PRITISNILO

Chicago, Ill. — V nedeljo in v ponedeljek je to mesto z okolico privrkat letos okusilo pravo zimo, ko se je temperatura skrčila doli do ničle. Dočim smo imeli v soboto zvečer pravi naliiv, je tekem nedelje pričela temperatura stalno padati in je končno dosegla v ponedeljek jutraj ničlo.

### ŠIRITE AMER. SLOVENC

NA OBISKU V JUŽNI AMERIKI



Gornja slika je bila poslana po radio iz Buenos Aires, Argentina, ki kaže predsednika Roosevelta, ko se je z argentinskim predsednikom Justo vozil po mestnih ulicah, na katerih se je nabralo na sto in stotisoče ljudstva, da pozdravi visokega gosta.

### ZIVLJENJE V "TRAILER-JIH" POCENI

Chicago, Ill. — Po zadnji odredbi, ki jo je izdalo mesto Detroit, da je namreč prepovedano stanovati tamkaj v avtomobilskih "trailerjih," se je ugotovilo, da je tudi v Chicagu nekaj družin, ki žive v takih stanovanjih na kolesih. Povod za to je v prvi vrsti ekonomskega značaja: Namesto drage najemnine v kakem stanovanju, plačajo tukaj namreč samo \$5 mesečne najemnine za prazno loto.

### KRIŽEM SVETA

Rim, Italija. — V tukajšnjem ameriškem kolegiju je bil imenovan podrektorjem Rev. Allen J. Babcock iz Ann Harbor, Mich., ki je zasedel mesto, katerega je doslej opravljal Msgr. Jos. Breslin iz newyorške škofije.

Moskva, Rusija. — Komisar za zunanje zadeve, Litvinov, je v nedeljo zavrnil nazivski apel, da bi se dovolil nemškemu uradnikom obisk pri 35 Nemcih, kateri so zaprti v Moskvi in drugih mestih. osumljenih mednarodne zarote.

Managua, Nikaragua. — Štiri aeroplanske družbe ki vodijo zračni promet v tukajšnji državi, so v ostri konkurenci med seboj in so pri tem tako znižale voznino, da se skoraj celotni promet, tovorni in potniški, vrši po zraku.

### SPREVEDNIK NAUČIL ROPARJA MANIRE

Chicago, Ill. — Sprevednik na neki cestni kari na 71. cesti, E. J. Birmingham, ki je ob enem tudi voznik, je v nedeljo zvečer stvarno poučil nekega roparja, naj se ne dotika stvari, ki niso njegove. Ropar je z nožem zagrozil vozniku in nato pobral denar od njega, \$2.70, ki ga je ta nabral od potnikov kot voznik. Ko je voznik videl, da nima ropar nič drugega v roki

### PREDLAGAN AMER. PAKT

Za zvezo med ameriškim državam. — Predlog za znižanje obožitve se ne odobrava.

Buenos Aires, Argentina. — Delegati na tukajšnji vseameriški mirovni konferenci, na kateri je zastopanih 21 držav z obeh ameriških kontinentov, skušajo najti kak izhod, da bi zagotovili Ameriki mir, toda istočasno pa tudi zagotovili njeno varnost pred morebitnim vpadom od zunanjih držav. V to svrhu se je stavilo že številno predlogov, ki pa so še vsi v razmotrivanju in ni bil še noben končno veljavno sprejet.

Država Peru je predlagala, naj bi se sprejel od ameriških držav pakt, po katerem bi se te obvezale, ako bi se kaka ameriška država zapletla v vojno s kako državo na drugem kontinentu, da bi jo v tem slučaju druge ameriške države zalagale z živili, toda z drugo vojskajočo se državo bi ukinile ves promet.

Drugi tozadevni predlog je bil stavljen od delegacije države Čile. Ta pravi, naj bi se oboroževanje ameriških držav omejilo do skrajnosti. Nima pa ta predlog dosti upanja, da bi bil upoštevan, ker se je proti njemu izrazilo že par drugih držav. Tako je bivši predsednik države Nikarague naglašal, da bi bil sprejem tega predloga naravnost nevaren za Ameriko, češ, evropske države so oborožene ne samo do zob, marveč do oči, in kaj naj potem Amerika napravi, ako bi ne bila nič pripravljena na obrambo in bi bila od Evrope napadena?

kot nož, je staknil kovinasti ročaj, s katerim kontrolira karo, in treščil z njim po roparjevi roki. To je pomagalo v toliko, do je ta mirno počakal prihoda poklicane policije.

### Iz Jugoslavije.

Dve teški nesreči, ena v Zgornjem Radvanju, druga pri Svečini, sta zahtevali svoje žrtve. — Zadnje dejanje žalostnega dogodka v Vodulah pri Rogatcu. — Smrtna kosa. — Rzne vesti iz starega kraja.

#### Dve nesrečni smrti

Maribor, 16. nov. — Včeraj sta se pripetili v mariborski okolici dve nesreči, ki sta zahtevali človeška življenja. V Zgor. Radvanju sta se vozila na enem kolesu Jožefa Vižec in njen sin. Kolo se je nenkrat znašlo v cestnem jarku. Pri padcu sta se oba precej pobila. Vižecova pa je dobila še močan udarec na glavo, da je obležala nezavestna. Spravili so jo takoj v bolnišnico, kjer pa ji niso mogli pomagati ter je ponoči umrla. Pri raztelesenju so ugotovili, da ji je zaradi udarca ob tla počila lobanjska kost.

Drugi slučaj nesrečne smrti se je pripetil na Špičniku pri Svečini. Posesnik Šteflič je zgodaj jutraj pogrešil svojo ženo, ki je odšla iz hiše, pa se ni več vrnila. Iskalj so jo potem ves dan ter jo šele proti večeru našli mrtvo, utopljeno v vodnjaku sosedu Ludvika Peca, ki se nahaja kakih 30 korakov od Štefličeve hiše. Alojzija Šteflič zapuška moža in šestero otrok v starosti od 3. do 14. leta. Ali se je zgodila samo nesreča, ali pa je pokojnica sama šla v smrt, ni znano.

#### Uresničena želja

Kakor se poroča iz Zagorja, bo dolgoletna želja prebivalcev vasi Sela končno vendar izpolnjena, da bodo dobili v svojo vas elektriko, katere radi slabih gospodarskih razmer, kljub temu, da je izpeljan električni tok le par sto metrov od vasi, dosedaj niso mogli dobiti.

#### Pobegnil, ker je bil karan

Zaradi slabega učenja je pokaral oče 16 letnega učenca meščanske šole v Mariboru Ivana Mlača, kar je fanta tako ujezilo, da je pobegnil od doma. Nihče ne ve kam se je kujavi fant obrnil.

#### Smrtna kosa

V Kisovcu pri Zagorju je umrla Tilka Strajnarjeva, trgovska pomočnica, stara 25 let. — V Ljubljani je umrla Agata Persoglio, rojena Rutnik, vdova po rudniškem poduradniku. — V Zagrebu je umrl Evgen V. Feller, lastnik po vsej državi in tudi v inozemstvu znane lekarne v Donji Stubici, star 66 let.

#### Nesrečen padec

Na Jesenicah se je ponesrečil elektrotehnični delavec Avgust Noč, zaposlen pri poštenem ravnateljstvu. Ko je plezal na brzojavni drog da bi popravil napeljavo, se je pod njim prelomil drog in Noč je padel na tla ter obležal s hudimi poškodbami. Kljub takojšnji zdravniški pomoči in hitremu prevozu v bolnico, mu ni bilo več mogoče rešiti življenja. Po večdnevem trpljenju je izdihnil.

#### Nesreča pri delu

Sedemindvajsetletnemu mizarškemu pomočniku Avgustu Eberlu iz Podkorena pri Kranjski gori je med delom mizarški stroj odrezal prste na desni roki.

#### Nesrečna smrt

V Malni pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah so našli 56 letnega posestnika Alojza Rotmana mrtvega. Oberil se je v šrambi poleg hiše, neznano iz kakega vzroka.

# Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America. Established 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevoj po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849. W. Cermak Rd., Chicago

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Table with subscription rates for various durations and regions like Chicago, Canada, and Europe.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list...

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

## Nervoznost v Moskvi

Devetnajsta obletnica sovjetske revolucije je bila pretekli dnevi praznovana v Moskvi z izrednimi slovesnostmi in se je končala z orjaško vojaško parado...

V dobro informiranih političnih krogih je že nekaj časa opazovati gotovo vznemirjenost sovjetskih oblastnikov, ki se je v Londonu na poseben način javila...

Ta program maršala Vorošilova je poln namigavanja in izraža bojazni, ki so v popolnem nasprotju z splošnim političnim položajem v Evropi.

V Španiji komunisti izgubljajo tla pod nogami. In čeprav se je prodiranje belih čet nekoliko zavleklo, je vendar že sedaj mogoče reči, da komunizmu ne bo preostala druga zaslonba na Iberskem polotoku...

Nihče, ki je ravne misli, ne more več tajiti, da se ne bi boljševidem, ali bolj določeno sovjetska vlada, direktno vmešavala v tragične dogodke španske državljanske vojne...

V Madridu pa je poslanik Rosenberg odvrge vse diplomatske oblike in ozirne in se je naenkrat iz njega prikazal le še fanatičen boljševid. Pariški listi so poročali, da je on osnoval in zamislil vojaško obrambo Madrida.

Iz Barcelone hoče sovjetski emisar organizirati mogočen odpor rdeče Katalonije proti belim četam, pri čemer se spretno poslužuje zgodovinskega nasprotja med Katalonijo in Španijo.

O vseh teh stvareh obširno pišejo tudi francoski listi in sicer tisti, ki simpatizirajo z ljudsko fronto in s sovjetsko vlado in ki torej ne taje, da se sovjetska vlada neposredno udeležuje španske revolucije.

Nekaj znakov že potrjuje to misel. Združeni socialisti in komunisti so pri kantonskih volitvah v Ženevi bili poraženi od nasprotnih strank, ki so dobile 8000 glasov večine nad rdečimi...



### ŽALOSTNA VEST Z ZAPADA

Oregon City, Ore. Sporočam vam, da je tukaj umrla zastopnica Amerikanskega Slovence, daleč okrog poznana Mrs. Mary Planton.

### DAROV ZA SPOMENIK PADLIM VOJAKOM

Pueblo, Colo. Imena teh, ki so darovali za spomenik padlim vojakom v svetovni vojni v letih 1914-1918 v fari Sv. Vida nad Cerknico so sledeča: Anton Rupar je daroval \$2.00.

### "TARZANOVA DVOJNIKA"



Frank Skul, Anton Perko, Joseph Merhar, Bernard Fink, Rose Simoni, Anton Dejak, Frances Raspet, Mary Kogovšek, Frances Petkovešek, Joe Godec, Joe Pugel, Ignac Mishmas, John Pauček, John Jenko, Joe Krašovec, George Paulin, Mary Kolbezen in Frances Anzich.

Prisrčna hvala vsem darovalcem in darovalkam v imenu vseh faranov fare Sv. Vida. Pa tudi jaz sem vam zelo hvaležna. Oprostite, ker sem vas nadlegovala za pomoč.

Nabrana svota znaša \$23.80. Theresa Centa, nabiralka

### VPRAŠANJE VOJNIH OBVEZANCEV, IZSELJENCEV, VRAVNAVNO

Chicago, Ill. Generalni konzulat kraljevine Jugoslavije v Chicagu, objavlja: Rekruti in vojni obvezanci, jugoslovanski državljani, ki stalno, ali začasno bivajo izven mej Evrope in izven sedeža predstavniških oblasti Jugoslavije, če ne morejo na rekrutovanje ali ne morejo zadostiti kadrovske službi ali vojni obveznosti, se ne bodo smatrali več za vojne ubežnike...

- 1). Priimek, očetovo in svoje ime.
2). Rojstni kraj, domovinsko mesto in vojno okrožje.
3). Dan, mesec in leto rojstva.
4). Dan odhoda iz domovine v izomezstvo.
5). Natančen naslov (mesto, ulico in hišno številko stanovanja, ali kje se ga najlaglje in najhitreje najde v slučaju potrebe.)

### NOVICE Z WILLARDA

Willard, Wis. Operaciji se je morala podvreči Mrs. Antonija Djubensky, katero je srečno prestala in se ji zdravje polagoma vrača. Poročila se je Miss Vernal Bayuk, hčerka poštene katoliške družine Bayukove.

### NOVIČARJI

Novičarji so se vrnili iz vojn. Vsekar bi bilo nekaj velikoga, če bi prenočevala tukaj, sredi džungle. Ni bil še popolnoma končan, ko je pretresel ozračje džungle strašen glas, ki je prihajal hujši in hujši.

## DOGODKI

Poroke v Barbertonu Barberton, O. — Dne 25. novembra sta se poročila Mr. Fr. Tonja z gđe. Angelo Lužar v naši slovenski cerkvi Presv. Srca Jezusovega.

Zaprta in deportirana New York, N. Y. — Zadnjega novembra je tukajšnje federalno sodišče obsodilo znano rojakinjo Frances Tavcarjevo, ker je skušala prevarati naseljeniške oblasti s ponarejenim potnim listom, s katerim se je pripeljala iz Evrope.

Obisk Te dni je obiskala naše uredništvo znana rojakinja Mrs. Mary Vrhek iz Whiting, Indiana. Je že več let naročnica našega lista in je želela videti našo tiskarno, katero je tudi videla.

Žalostna vest iz domovine Euclid, O. — Tukajšnji rojak Mr. Jakob Gustincič je prejel iz stare domovine žalostno vest, da mu je v reški bolnici umrla sestra Ivanka Ujčić, ki je živela na Studeni gori št. 3.

Himen Joliet, Ill. — Na Zahvalni dan dne 26. novembra se je tukaj poročil dr. Joseph Zalar, sin gl. tajnika Kranjske Slovenske Katoliške Jednote z Miss Margaret Slatery.

Smrtna kosa V Clevelandu, O., je umrl rojak Jerejn Pagan v strosti 60 let. Doma je bil iz Bohinjske Bistrice.

bi se kaj genili. Če hočejo, jih moraš priznati da so duhovi, če prav nočeš. (Dalje prih.)

### NAROČITE si svoj premog sedaj

Črni "gold lump" \$6.00; "Mine run" \$5.75; "Screening" \$4.75. — Grundy Mining Co., Chicago, Tel. Cedercrest 1131.

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs



